

KDN525 Feminizm ve Felsefe
Göç Enstitüsü, Kadın Çalışmaları ABD
2025-2026 Güz Dönemi

-Taslak öğrencilerin de önerileriyle son halini alacaktır.-

Doç. Dr. Muharrem Açıkgöz

Görüşme saatleri: (Dersler başladığında belirlenecek)

muharrema@gmail.com

Feminist teori felsefe geleneği içinde gitgide artan bir öneme sahiptir. Felsefenin temel disiplinlerine (örneğin etik, bilgi teorisi, siyaset felsefesine) feminist perspektifle yaklaşımlar hem geleneksel felsefe anlayışlarını derinden etkilemekte hem de felsefeye yeni boyutlar katmaktadır. Öte yandan binlerce yıllık felsefi düşünce geleneğinin birikimleri de bütüncül bir feminist teori için verimli zemin sunmaktadır. Derste bu iki düşünce alanının kesişim noktaları, karşılıklı gerilimleri, eleştirel yaklaşımları vs. hem kavramlar hem de düşünürler bağlamında ele alınıp irdelenecektir.

Dersin İşleyişi:

- Dersi seçen her öğrencinin **iki sunum** yapması beklenmektedir. Yapılacak sunumlar üzerine ve seçilecek diğer konular üzerine **iki yazılı makale/ödev** yazılacaktır. (Dersi alan öğrenci sayısına göre değişebilir.)
- Notlandırma sunumlarda gösterilen performans ve yazılı çalışma temelinde yapılacaktır.
- İlk sunum ve makale/ödev vize notu olarak (genel not içindeki oranı % 40), ve ikinci sunum diğer makale/ödev final notu olarak değerlendirilecektir (genel not içindeki oranı % 60).
- Sunumların en az 20 dakika, makalelerin/ödevlerin ise en az 10, en fazla 15 sayfa olması beklenmektedir.
- Her öğrenci yapılan sunumların metinlerine ilişkin (kendi sunumları hariç) en fazla iki sayfalık bir Okuma ve Değerlendirme Raporu-ODR (*reaction/response paper*) yazacaktır.
- **Yazılı çalışmalarda intihale (aşırmaya) göz yumulmayacaktır. İntihal yapılan çalışma başarısız olarak değerlendirilecektir.**

1. Hafta

- Dersin işleyişine ve literatürüne dair bilgiler.
Feminizm ve Felsefe: Genel Bir Bakış
- **Okumalar:**
 - Berktay, Fatmagül. “Feminizm ve Felsefe: Zor Bir İlişki”
 - Öztimur, Neşe. Feminizm, *Felsefe Ansiklopedisi*, Cilt 6

2. Hafta /

- **Kadın Çalışmaları (I)**
- **Okumalar:**
 - Smith, Bonnie G. *Kadın Çalışmaları* (1, 2 ve 3. Bölümler)

3. Hafta /

- **Kadın Çalışmaları (II)**
- Smith, Bonnie G. *Kadın Çalışmaları* (4, 6, ve 7. Bölümler)

4. Hafta /

- **Kadın Çalışmaları (III)**
 - Smith, Bonnie G. *Kadın Çalışmaları* (8, 9, ve 10. Bölümler)

5. Hafta /

Feminizm

- **Okuma:**

- hooks, bell. *Feminizm herkes içindir: Tutkulu politika*

6. Hafta / Resmi tatil (olacak gibi).

7. Hafta /

Feminist Felsefe – Feminizm

- **Okumalar:**

- Stone, Alison. *Feminist Felsefeye Giriş* – Feminist Felsefe Nedir?
- Stone, Alison. *Feminist Felsefeye Giriş* – Toplumsal Cinsiyet

- **Ek Okuma:**

Martin Alcoff, Linda & Feder Kittay, Eva. “Defining Feminist Philosophy”

8. Hafta /

Fransız Feminizmi

- **Okuma:**

Sarup, Madan.: “Cixous, Irigaray, Kristeva: Fransız Feminist Kuramları”

Olympe de Gouges

- **Okuma:**

- Olympe de Gouges. “*Kadın, Uyan!*” *Kadın ve Kadın Yurttaş Hakları Bildirisi*

- **Ek Okuma:**

- Eylem Yolsal-Murteza. Olympe de Gouges (1748-1793)

9. Hafta /

Liberal Feminizm

- **Okuma:**

Wollstonecraft, Mary. *Kadın haklarının gerekçelendirilmesi*

- I. ve II. Bölümler
- III. ve IV. Bölümler

- **Ek Okumalar:**

- Tong, Rosemarie ve Tina Fernandes Botts. “Liberal Feminizm”. *Feminist Düşünce: Kapsamlı Bir Giriş* içinde, s. 27-43.
- Bèrges, Sadrine. Mary Wollstonecraft

10. Hafta /

Felsefe Tarihinin Feminist Bir Okuması

- **Okumalar:**

- Cavarero, Adriana. *Platon’a Rağmen* – Giriş + Trakyalı Kadın Hizmetçi
- Cavarero, Adriana. *Platon’a Rağmen* – Penelope + Diotima

- **Ek Okuma:**

- Rosi Braidotti'nin Önsözü [*Platon’a Rağmen* içinde]

11. Hafta /

Simone de Beauvoir

- **Okuma:**

- Beauvoir, Simone de. *İkinci Cinsiyet* (Cilt 1)
“Birinci Kesim: Yazgı”
“İkinci Kesim: Tarih”

- **Ek Okuma:**

- Şimşek Durudoğan, Hülya. “Simone de Beauvoir, Özgürlük ve Kadınların İnsan Hakları”

12. Hafta /

Simone de Beauvoir

- **Okuma:**

- Beauvoir, Simone de. *İkinci Cinsiyet* (Cilt 2)
“Birinci Bölüm: Çocukluk”
“İkinci Bölüm: Genç Kız”

- **Ek Okuma:**

- Kirkpatrick, Kate. “Simone de Beauvoir”

13. Hafta /

Dayanışmacı erkek filozof(lar)

- **Okuma:**

- Mill, John Stuart. *Kadınların Köleleştirilmesi*

14. Hafta /

- Ders Değerlendirmesi

Dersin temel kaynakları:

1. Beauvoir, S. de. (2019). *İkinci cinsiyet, Cilt I: Olgular ve efsaneler*. (G. Savran, Çev.). Koç Üniversitesi, Yayınları.
2. Beauvoir, S. de. (2019). *İkinci cinsiyet, Cilt II: Yaşanmış deneyim*. (G. Savran, Çev.). Koç Üniversitesi, Yayınları.
3. Cavarero, A. (2017). *Platon’a rağmen: Antik felsefenin feminist bir yeniden yazımı*. (B. Tanrıseven, Çev.). Otonom Yayıncılık.
4. De Gouges O. (2019). “*Kadın, uyan!*” *Kadın ve kadın yurttaş hakları bildirisi*. (B. Günen, Çev.). Kırmızı Kedi Yayınevi.
5. hooks, b. (2012). *Feminizm herkes içindir: Tutkulu politika*. (E. Aydın vd., Çev.). bgst Yayınları.
6. Mill, J. S. (2017). *Kadınların köleleştirilmesi*. (A. Özcan, Çev.). Bilge Kültür Sanat.
7. Rullmann, Marit vd. (1996/1998). *Kadın filozoflar* (2 Cilt). (T. Mengüşoğlu, Çev.). Kabalcı Yayınevi.
8. Smith, B. G. (2022). *Kadın çalışmaları*. (Ö. Çakmak, Çev.). İletişim Yayınları.
9. Stone, Alison. *Feminist Felsefeye Giriş*. Çev. Yonca Cingöz ve Bilge Tanrıseven, İstanbul: Otonom Yayıncılık, 2016.
10. Wollstonecraft, M. (2007). *Kadın haklarının gerekçelendirilmesi*. (D. Hakyemez, Çev.). Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Önerilen diğer kaynaklar:

1. Acar Savran, G. (2018). *Feminizm yazıları: Kuramdan politikaya*. dipnot Yayınları.
2. Acar Savran, G. (Der.). (2022). *Cinsiyetler arası toplumsal ilişkiler ve kesişimsellik*. (G. Acar Savran ve N. Demiryontan, Çev.). dipnot Yayınları.
3. Aruzza, C., Bhattacharya, T. & Fraser, N. (2019). *% 99 için feminizm: Bir manifesto*. (U. Özmakas, Çev.). Sel Yayıncılık.
4. Benhabib, Seyla vd. (2014). *Çatışan feminizmler: Felsefi fikir alışverişi* (2. Basım). (F. Evren Sezer,, Çev.). Metis Yayınları.
5. Bèrges, S. (2023). Mary Wollstonecraft. L. Whiting, L. ve R. Buxton. (Ed.). *Felsefenin kraliçeleri: Felsefe tarihinde kadın filozoflar nerede?* içinde. (M. Ü. Salman, Çev.). Epsilon Yayınevi.
6. Berktaş, F. (1996). Feminizm ve felsefe: Zor bir ilişki. *Cogito*, Sayı 6-7, s. 448-456.
7. Butler, J. (2014). *Cinsiyet belası: Feminizm ve kimliğin altüst edilmesi*. (B. Ertür, Çev.). Metis Yayınları.
8. Butler, J. (2025). *Kim korkar toplumsal cinsiyetten*. (E. Sarıtaş, Çev.). Metis Yayınları.
9. Direk, Z. (Der.). (2014). *Cinsiyetli olmak: Sosyal bilimlere feminist bakışlar* (4. Basım). Yapı Kredi Yayınları.
10. Direk, Z. (2018). *Cinsel farkın inşası: Felsefi bir problem olarak cinsiyet*. Metis Yayınları.
11. Durudoğan, H. (2010). İkinci dalga Fransız Feminizmine kısa bir bakış. H. Durudoğan. (Ed.), *Türkiye’de toplumsal cinsiyet çalışmaları: Eşitsizlikler, mücadeleler, kazanımlar* içinde (s. 65-91). Koç Üniversitesi Yayınları.
12. Erdoğan, E. & Gündoğdu, N. (Haz.). (2020). *Türkiye’de feminist yöntem*. Metis Yayınları.
13. Fraser, N. (2025). *Feminizmin yazgıları: Devlet güdümlü kapitalizmden neoliberal krize*. (A. Önal, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
14. Fricker, M. & Hornsby, J. (2000). *The Cambridge companion to feminism in philosophy*. Cambridge University Press.
15. Hirata, H., Laborie, F., Le Doare, H. & Senotier, D. (Ed.). (2015). *Eleştirel feminizm sözlüğü*. (G. Acar Savran, Çev.). dipnot Yayınları.
16. Irigaray, L. (2006). *Ben sen biz: Farklılık kültürüne doğru*. (S. Büyükdüvenci, ve N. Tural, Çev.) İmge Kitabevi.
17. Irigaray, L. (2023). *Cinsel fark etiği*. (Ö. Karakaş, Çev.). Fol Kitap.
18. Kirkpatrick, K. (2022). *Beauvoir olmak: Bir yaşam*. (D. Soysal, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
19. Kirkpatrick, K. (2023). Simon de Beauvoir. L. Whiting, L. ve R. Buxton. (Ed.). *Felsefenin kraliçeleri: Felsefe tarihinde kadın filozoflar nerede?* içinde. (M. Ü. Salman, Çev.). Epsilon Yayınevi.
20. Lloyd, G. (1996). *Erkek akıl: Batı felsefesinde ‘erkek’ ve ‘kadın’*. (M. Özcan, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
21. Oliver, K. (2024). *Nietzsche’nin kadınları: Felsefenin ‘dişil’ ile ilişkisi*. (M. Sözen, Çev.). Say Yayınları.
22. Özçeri, B. (2023). Kant’ın pratik felsefesinde özgürlük ve kadın bedeni. *Kant Çalışmaları Dergisi*, Sayı 2, 71-101.
23. Özne, 18: *Feminizm ve Felsefe*, Bahar 2013.
24. Öztimur, N. (2014). Feminizm. A. Cevizci (Ed.), *Felsefe ansiklopedisi*, Cilt 6 içinde (s. 321-345). Ebabil Yayınları.
25. Sarup, M. (2004). *Postyapısalcılık ve postmodernizm*. (A. Güçlü, Çev.). Bilim ve Sanat Yayınları.
26. Şentürk, A. & Açıkgöz, M. (2022). Wollstonecraft mı, Rousseau mu? Cinsiyetçi olmayan bir eğitim felsefesinin gerekçelendirilmesi. E. Yağanak (Ed.), *Eğitim, adalet ve ekonomi: Eğitim felsefesi tartışmaları* içinde (s. 29-69). Nika Yayınları.

27. Şimşek Durudoğan, H. (2013). Simone de Beauvoir, özgürlük ve kadınların insan hakları. *Özne* 18. Kitap, s. 231-244.
28. Martín Alcoff, L. & Feder Kitay, E. (Ed.). (2007). *The Blackwell guide to feminist philosophy* içinde (s. 1-13). Blackwell Publishing.
29. Tong, R. ve Fernandes Botts, T. (2021) *Feminist düşünce: Kapsamlı bir giriş*. (B. Sumer Aydaş, Çev.). Sel Yayıncılık.
30. Wittig, M. (2013). *Straight düşünce*. (L. S. Darıcıoğlu ve P. Büyüktaş, Çev.). Sel Yayıncılık.
31. Yenisoy Şahin, E. (Ed.). (2023). *Feminist felsefe*. Sentez Yayıncılık.
32. Yolsal-Murteza, E. (2021). Olympe de Gouges: Doğal haklar ve politik-olan. E. Canaslan & C. Bâli Akal (Ed.), *Natüralizm ya da yitirirken doğayı hatırlamak* içinde (s. 281-300). Dost Kitabevi.

Ayrıca:

1. *Gaziantep Üniversitesi Göç Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu*.
2. Becker, H. S. (2013). *Sosyal bilimcilerin yazma çilesi: Yazımın sosyal organizasyonu kuramı*. (Ş. Geniş, Türkçe Söyleyen). Heretik Yayınları.
3. Eco, U. (2018). *Tez nasıl yazılır?* (B. Parlak, Çev.). Can Yayınları.